175 - interpelacja, XXX sesja Rady Miejskiej, 28 września 2016 r.

Interpelujący radny: Paweł Szewczyk

Radny, nawiązując do spotkania u Marszałka Województwa Pomorskiego, podczas którego odbyła się dyskusja na temat odszkodowania w związku z budową tarczy antyrakietowej, zapytał, o co Miasto Słupsk tak naprawdę zabiega, o jakie sprawy walczy.

Urząd Miejski w Słupsku
pl. Zwycięstwa 3
76-200 Słupsk

BIP

Słupsk, dn. 12.10.2016 r.

ZF-I.0003.3.2016

URZĄD MIEJSKI w SŁUPSKU
Wydział Obsługi Rady Miejskiej
DATA 12-10-2016
wpłynęło
L.dz. 960 podpis

Pan
Paweł SZEWCZYK
Radny
Rady Miejskiej w Słupsku

W odpowiedzi na zapytanie zgłoszone podczas sesji Rady Miejskiej w dnia 28 września 2016 r. dotyczące spotkania w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego w temacie tarczy antyrakietowej w Redzikowie, informuję, że Miasto Słupsk wspólnie z gminami z terenu MOF Słupska uczestniczyło w pracach nad Memorandum w sprawie wsparcia rządowego dla subregionu słupskiego w związku z budową Bazy obrony przeciwrakietowej w Redzikowie.

Stanowisko Miasta Słupska przekazane na etapie opracowywania treści memorandum dotyczyło pakietu przedsięwzięć, które od kilku lat ujmowane były w korespondencji pomiędzy przedstawicielami władz Ziemi Słupskiej a stroną rządową. Z uwagi na fakt, iż skutki gospodarcze wynikające z budowy tarczy antyrakietowej związane są z utratą potencjalnych inwestorów pakiet działań przeciwdziałających wykluczeniu inwestycyjnemu oraz transportowemu Ziemi Słupskiej, o które zabiegają samorządy MOF Słupska zawiera w szczególności następujące zadania:

1. Modernizacja linii kolejowych nr: 202 na odcinku Gdynia-Słupsk (dwa tory na całej długości) i nr 405 na odcinku Szczecinek-Słupsk-Ustka (kompleksowa modernizacja) wraz z przebudową (modernizacją) obiektów dworcowych w Słupsku i Ustce.

2. Kontynuacja budowy ringu miejskiego w Słupsku - realizacja północnego i wschodniego obejścia drogowego miasta Słupska, w tym przekazanie gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa pod budowę tej drogi.
3. Przebudowa portu morskiego w Ustce w celu poprawy zdolności przeładunkowych i warunków bezpieczeństwa żeglugi (wraz z poprawą dostępności drogowo-kolejowej od strony lądu).
4. Przebudowa DK 21 na odcinku Słupsk-Ustka m.in. z uwzględnieniem obejść miejscowości: Kobylnica, Bydlino, Ustka.
5. Budowa drogi ekspresowej S11 z realizacją węzła „Biały Bór".
6. Przebudowa sieci dróg powiatowych i gminnych ukierunkowana na projekty zapewniające:

   a) poprawę dostępności ważniejszych miejscowości gminnych (np. Potęgowo, Główczyce, Damnica, Smołdzino) do drogi S6,

   b) powiązanie węzłów drogi S6 z obecną droga krajową nr 6 oraz drogami wojewódzkimi 203 i 213.
7. Nieodpłatne przekazanie pod inwestycje gruntów znajdujących się w zasobie Agencja Nieruchomości Rolnych i Agencja Mienia Wojskowego, głównie tych położonych wzdłuż DK6 / S6 (Redzikowo, Wieszyno, Słupsk).
8. Wsparcie Akademii Pomorskiej w Słupsku w zakresie uruchomienia kierunków o profilu praktycznym (w tym m.in.: logistyka, inżynieria bezpieczeństwa, inżynieria środowiska, robotyka, inżynieria transportu i budowy dróg) oraz utworzenia Instytutu Zielonej Energii - jednostki bazującej na wysokim potencjale subregionu w zakresie OZE.

Szczegółowa lista przedsięwzięć ukierunkowanych na ograniczenie negatywnych skutków funkcjonowania Bazy obrony przeciwrakietowej i stymulowanie rozwoju Ziemi Słupskiej znajduje się w treści Memorandum, które zostało przekazane przez Marszałka Województwa Pomorskiego Ministrowi Rozwoju w dniu 30.09.2016 r. Dokument Memorandum przekazuję w załączeniu.

Z up. PREZYDENTA
Miasta Słupska
Marek Biernacki
ZASTĘPCA PREZYDENTA

DYREKTOR
Wydziału Zarządzania Funduszami
Justyna Pluta

Załącznik do pisma
z dn. 12.10.2016r.
znak: ZF-I.0003.3.2016

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

MEMORANDUM
w sprawie programu rządowego dla subregionu słupskiego w związku z budową Bazy Obrony Przeciwrakietowej w Redzikowie

Data:	29.09.2016
Akceptacja:	Marszałek Województwa Pomorskiego
Status:	Dokument przekazany Ministrowi Rozwoju w dniu 30.09.2016

I. PODSTAWOWE INFORMACJE

Podstawa prawna

1. Głównym aktem prawnym, na podstawie którego formalnie rozpoczęto współpracę z Stanami Zjednoczonymi Ameryki jest *umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki dotycząca rozmieszczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej antybalistycznych obronnych rakiet przechwytujących*, podpisana w dniu 20 sierpnia 2008 r. Reguluje ona prawa i obowiązki Stron dotyczące używania przez Stany Zjednoczone Ameryki Terenu Zamkniętego na terytorium Polski w miejscowości Słupsk-Redzikowo w celu rozmieszczenia na nim antybalistycznych obronnych rakiet przechwytujących.
2. Zmiany i sprawy nieuregulowane w treści ww. umowy:
   a) w 2009 r. Stany Zjednoczone Ameryki zmieniły plany, zapowiadając, że europejska część instalacji antybalistycznej nie będzie wykorzystywać pocisków dalekiego zasięgu, lecz pociski Standard Missile (SM-3) wykorzystywane już m.in. do osłony amerykańskich wojsk w Europie. Aneks do umowy podpisano w lipcu 2010 r.;
   b) umowa o statusie obsługujących ją wojsk amerykańskich (status of forces agreement – SOFA), podpisana w dniu 11 grudnia 2009 r.;
   c) w sprawach nieuregulowanych umową z dnia 20 sierpnia 2008 r. oraz w umowie SOF z dnia 11 grudnia 2009 stosuje się zapisy umowy NATO SOFA z dnia 19 czerwca 1951 r. zawartej pomiędzy Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącej statusu ich sił zbrojnych.
3. Z umową z dnia 20 sierpnia 2008 r. wiążą się Porozumienia wykonawcze, określające m.in. ograniczenia wynikające z budowy systemu obrony przeciwbalistycznej, w tym ograniczenia związane z użytkowaniem terenu wokół Bazy.

Baza w Redzikowie w systemie obrony przeciwbalistycznej

4. Budowa naziemnej bazy systemu Aegis Ashore w Polsce stanowi trzecią fazę zintegrowanego amerykańskiego systemu obrony antyrakietowej European Phased Adaptive Approach (EPAA). EPAA to amerykański wkład do obrony antyrakietowej NATO, budowanej w partnerstwie z państwami sojuszu.
5. Faza ta obejmuje budowę obiektów w Rumunii i w Polsce, dlatego została podzielona na dwa etapy. W ramach pierwszego etapu zbudowana została baza w Deveselu (ukończono ją w grudniu 2015 r., a gotowość operacyjną osiągnęła w 2016 r.). Zostały w niej umieszczone radary: AN/SPY-1(D) i Mk99 oraz kontenerowe wyrzutnie pocisków przeciwbalistycznych (SM-3). Drugi etap obejmuje budowę polskiej bazy w Redzikowie.
6. W skład systemu obrony przeciwrakietowej, poza wymienionymi, wchodzą także cztery okręty systemu Aegis bazujące w Hiszpanii i uzbrojone w pociski SM-3 w wersji morskiej oraz radar wykrywania i śledzenia pocisków balistycznych w Turcji. Poszczególne elementy włączone są do systemu dowodzenia i kontroli w amerykańskiej bazie w niemieckiej miejscowości Rammstein.

7. W umiejscowionej w Redzikowie bazie znajdzie się wyrzutnia rakiet przechwytujących oraz radar śledzenia celów i kierowania ogniem. Baza ma służyć do przechowywania i odpalania rakiet SM-3 Block IIA.

8. W Redzikowie powstaną obiekty dla dowództwa i administracji bazy oraz liczącego ok. 300 osób personelu. Baza będzie samowystarczalna. Koszty jej budowy szacuje się od kilkudziesięciu do 300 mln dolarów. Koszt całej inwestycji poniesiony zostanie przez stronę amerykańską.

9. W maju 2016 r. odbyła się uroczystość inaugurująca budowę instalacji antyrakietowej w Redzikowie. Baza ma być gotowa do kwietnia 2018 r., a gotowość operacyjną powinna osiągnąć do końca 2018 r. Wówczas NATO osiągnie pełną zdolność obrony terytoriów i ludności państw Sojuszu oraz rozmieszczonych tam sił amerykańskich przed pociskami balistycznymi wystrzelonymi spoza obszaru euroatlantyckiego. Okres funkcjonowania Bazy został ustalony na 25 lat od momentu pełnego uruchomienia systemu, tj. do 2042 r.

10. Bazę stanowi: Kompleks Obrony Przeciwrakietowej i wspomagająca go infrastruktura oraz teren, do którego dostęp kontrolowany jest przez Stany Zjednoczone Ameryki. Na terenie tym obowiązuje prawo polskie. Zgodnie z nim Baza ma status „Terenu Zamkniętego", tj. obszaru o ograniczonym dostępie ze względów bezpieczeństwa i obrony.

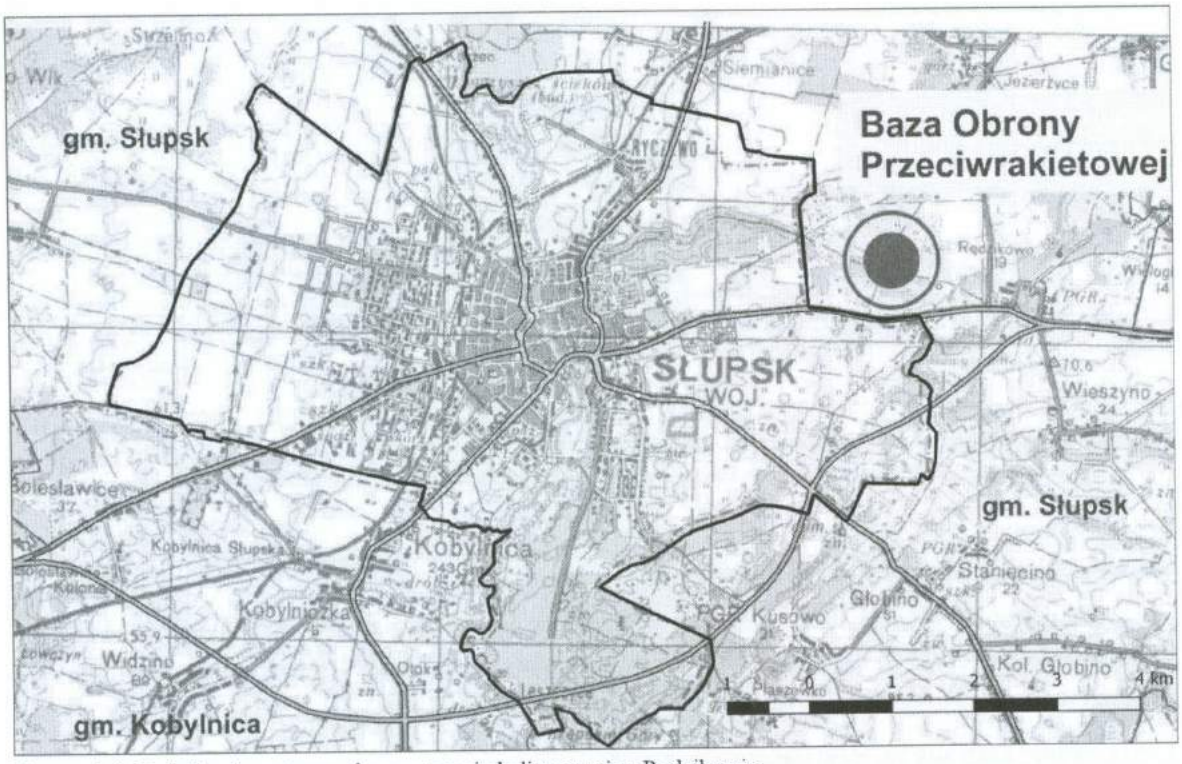
Lokalizacja polskiej bazy

11. Centrum Bazy tarczy antyrakietowej zlokalizowane będzie w Redzikowie, w gminie Słupsk. Strefa bezpośredniego oddziaływania Bazy obejmuje obszar w promieniu 4 km od centrum Bazy, zaś zasięg funkcjonowania obejmuje promień 35 km od tarczy antyrakietowej. W ramach tej strefy, oprócz gminy Słupsk, znajduje się miasto Słupsk, miasto Ustka oraz tereny należące do gmin: Ustka, Damnica, Potęgowo, Dębnica Kaszubska, Kobylnica, Główczyce, Smołdzino, Kępice.

12. Redzikowo to licząca 1,5 tys. mieszkańców wieś położona 4 kilometry od centrum Słupska, który liczy ponad 90 tys. mieszkańców. W 1916 r. zbudowano tu lotnisko, a później szkołę lotniczą, powstało też osiedle wojskowe.

Ograniczenia wynikające z budowy systemu obrony przeciwbalistycznej

13. Właściwe funkcjonowanie systemu obrony przeciwrakietowej wymaga wprowadzenia ograniczeń w użytkowaniu terenów wokół Bazy. Ograniczenia te są niezbędne dla zapewnienia właściwego funkcjonowania systemu obrony przeciwrakietowej. W wyniku porozumienia wykonawczego podpisanego w dniu 27 kwietnia 2015 r., wyznaczono zasady użytkowania terenów wokół Bazy. Ograniczenia te dotyczą:
    - wysokości zabudowy;
    - kubatury budynków;
    - używania nadajników elektromagnetycznych;
    - budowy turbin wiatrowych i innych dużych budowli;
    - lotów statków powietrznych w przestrzeni powietrznej nad Bazą.

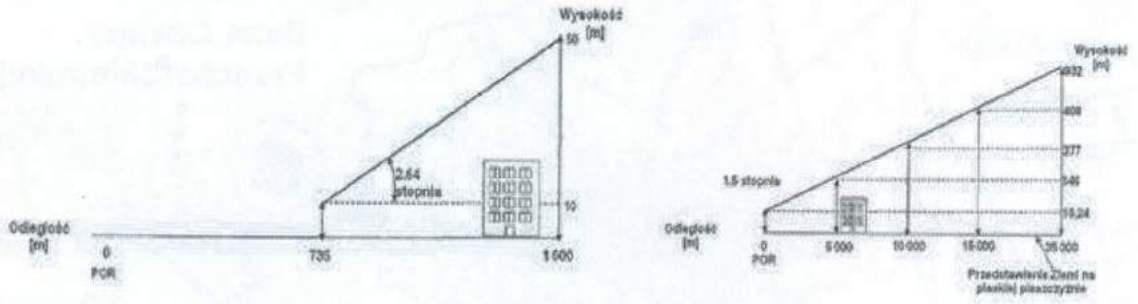
Rysunek 1. Lokalizacja systemu obrony przeciwbalistycznej w Redzikowie
Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Dopuszczalna wysokość zabudowy

Ograniczenia w wysokości zabudowy mierzone będą od miejsca zwanego „Punktem Odniesienia Radaru" (POR), w którym zlokalizowany będzie radar systemu. Wprowadzone zostaną dwie strefy:

a) do 1 600 metrów od POR – żadna konstrukcja nie będzie mogła przekroczyć wysokości zdefiniowanej przez powierzchnię boczną stożka ściętego, której początek jest położony w odległości 735 m od POR oraz 10 m ponad poziom gruntu w tym punkcie i który kieruje się ku górze pod kątem 2,64° do płaszczyzny horyzontu;

b) od 1 600 do 35 000 metrów od POR – żadna konstrukcja nie będzie mogła przekroczyć wysokości zdefiniowanej przez powierzchnię boczną stożka ściętego, który kieruje się ku górze pod kątem 1,5° do płaszczyzny horyzontu. Wierzchołek stożka leży na wysokości 15,24 m nad poziomem gruntu w ramach POR.

Rysunek 2. Ograniczenia dopuszczalnej wysokości zabudowy
Źródło: Materiał informacyjny MON nt. budowy amerykańskiej bazy systemu obrony przeciwrakietowej w Redzikowie (2015 r.)

Ograniczenia w budowie dużych konstrukcji

W promieniu 4 km od POR kubatura budynków nie może przekroczyć 6 000 m^3. Budowa konstrukcji większych niż 6 000 m^3 będzie wymagała zgody MON w porozumieniu ze stroną amerykańską[1]. Procedura może trwać do 120 dni.

Użytkowanie nadajników elektromagnetycznych

Poza terenem Bazy nie będzie możliwe użytkowanie nadajników elektromagnetycznych, które generowałyby pole elektromagnetyczne przekraczające natężenie 3 V/m wartości skutecznej dla wszystkich częstotliwości od 9 kHz do 300 GHz mierzonych 2 metry nad poziomem gruntu w Punkcie Centralnym Bazy (PCB).

Budowa turbin wiatrowych

Zakaz budowy siłowni wiatrowych dotyczy najbliższego otoczenia Bazy (w promieniu 4 km od centrum Bazy), a na pozostałym obszarze (w promieniu 35 km od POR) wprowadzono mechanizm uzgadniania inwestycji z MON, a przede wszystkim ze stroną amerykańską.

Loty statków powietrznych w przestrzeni nad Bazą

Od 1 października 2017 r. w przestrzeni powietrznej nad Bazą usytuowana zostanie strefa o ograniczonym ruchu lotniczym. W strefie tej będzie można wykonywać loty statkami powietrznymi po uzyskaniu stosownych zgód strony polskiej i amerykańskiej. Ograniczenia w lotach będą określane od PCB.

14. Żadne z ww. ograniczeń nie wymaga zmian dotyczących istniejących budynków czy wstrzymania prowadzonych już inwestycji.

15. Wytyczne Porozumienia wykonawczego dotyczą wyłącznie subregionu słupskiego.

[1] Przykładowy budynek o kubaturze 6 000 m^3 to budynek o wymiarach 30m x 2m i 10m wysokości.

Opinia publiczna

16. Brakuje aktualnych danych na temat opinii mieszkańców subregionu słupskiego związanej z budową tarczy w Redzikowie. Ostatnie badanie opinii mieszkańców nt. budowy Bazy w Redzikowie zostało przeprowadzone w 2009 r. Z dostępnych danych wynika, że opinia mieszkańców była w tej sprawie podzielona, a do grup, które poniosą największe koszty ekonomiczne funkcjonowania Bazy należą inwestorzy oraz lokalne samorządy, wśród których panują najmniej sprzyjające nastroje[2]. W czasie oficjalnych uroczystości inaugurujących budowę tarczy w dniu 13 maja 2016 r., część mieszkańców protestowała przeciwko jej budowie.

17. Część lokalnych przedsiębiorców skorzysta na funkcjonowaniu obiektu (bieżąca obsługa Bazy, zakupy pracowników Bazy), dlatego przyjmuje się, że część podmiotów licząc na przyszłe zyski, przejawia pozytywną postawę wobec inwestycji.

18. Istotną kwestią jest również brak polityki informacyjnej. Bezpośredni interesariusze nie zostali poinformowani o wieloletnich konsekwencjach gospodarczych i społecznych funkcjonowania obiektu, czy o aspektach związanych z bezpieczeństwem. Dopiero po przyjęciu porozumienia wykonawczego w 2015r. samorząd lokalny uzyskał pełną wiedzę nt. wystąpienia istotnych ograniczeń, które bezpośrednio wpłyną na rozwój regionu[3].

II. UWARUNKOWANIA LOKALNE

Ludność

19. Subregion słupski[4] to ważny na mapie Pomorza wielokulturowy, wieloetniczny i zróżnicowany gospodarczo obszar. Dwumiasto Słupsk-Ustka, po Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta, jest najważniejszym ośrodkiem miejskim województwa pomorskiego i pełni funkcję bieguna wzrostu w jego zachodniej części. Obok Koszalina jest największym ośrodkiem miejskim między Trójmiastem i Szczecinem.

20. Obszar ten zamieszkuje ponad 190 tys. osób (ponad 8% ludności regionu). Na przestrzeni ostatnich lat populacja obszaru maleje, notując ujemny przyrost naturalny, starzenie się i odpływ mieszkańców. Dodatkowo Słupsk, jak większość miast podobnej wielkości, podlega silnej suburbanizacji. Ulokowanie Bazy w Redzikowie nie sprzyja poprawie atrakcyjności osiedleńczej na tych obszarach, dlatego należy podjąć działania mające na celu poprawę infrastruktury i warunków życia mieszkańców.

---

[2] Na podstawie Raportu *Wpływ budowy systemu obrony przeciwbalistycznej w Redzikowie na rozwój gospodarczy regionu słupskiego*, Agencja Rozwoju Pomorza, Gdańsk, 2016.

[3] Ibidem.

[4] Obejmuje miasto Słupsk i powiat słupski.

Edukacja i rynek pracy

21. Subregion słupski stanowi jedno z największych w regionie skupisk instytucji edukacyjnych. Funkcjonuje tu 53 szkół ponadgimnazjalnych, w tym 15 liceów ogólnokształcących i 15 średnich szkół zawodowych. W Słupsku działa 6 szkół wyższych (wiodącą jest Akademia Pomorska), w tym 3 ośrodki zamiejscowe uczelni trójmiejskich. W 2015 r. studiowało na nich łącznie 3,2 tys. studentów. Słupskie uczelnie od kilku lat starają się ukierunkować swoją ofertę zgodnie z oczekiwaniami pracodawców (powstają kierunki takie jak odnawialne źródła energii, transport spedycja logistyka, zarządzanie procesami produkcyjnymi). Jednak do otwarcia kierunków stricte technicznych konieczne są znaczące nakłady finansowe, którymi słupskie szkoły nie dysponują. Dodatkowo opłaty za studia na uczelniach niepaństwowych stanowią barierę finansową dla młodzieży. Problem ten przyczynia się do odpływu ludzi młodych z tego obszaru. W regionie słupskim brakuje publicznej uczelni wyższej, której oferta byłaby dostosowana do potrzeb rynku pracy.

22. Słupsk stanowi rynek pracy dla mieszkańców powiatu słupskiego i północnej części powiatu bytowskiego[5]. W strukturze pracujących ponad połowę stanowią pracujący w sektorze usługowym, choć w ostatnich latach udział ten nieznacznie maleje, przy rosnącym odsetku pracujących w przemyśle i budownictwie (wyższym niż przeciętnie w województwie) i utrzymującym się na zbliżonym poziomie udziale pracujących w sektorze rolniczym (niższym niż przeciętnie w województwie). Stopa bezrobocia w powiecie słupskim jest wyższa od średniej w województwie (13,6%)[6]. Również stopa bezrobocia w mieście Słupsku (6,9%)[7] plasuje je za Trójmiastem i powiatami kartuskim oraz gdańskim. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zarówno w Słupsku, jak i w powiecie słupskim jest niższe niż średnio w województwie.

Gospodarka

23. Zachodnia część województwa pomorskiego charakteryzuje się przeciętnymi wskaźnikami rozwoju społeczno-gospodarczego. Podregion słupski[8] w ostatnich latach zmniejszał udział w pomorskim PKB gając nieco ponad 11% w 2013 r., a PKB *per capita* stanowiło niecałe 78% średniej wojewódzkiej (wobec 150% w podregionie trójmiejskim).

24. Subregion słupski skupia niemal 8% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych[9] regionu. Są to głównie małe i średnie przedsiębiorstwa, wśród których większość zlokalizowana jest w Słupsku. Silniejsi inwestorzy są jednak poza miastem – nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach *per capita* są wyższe w powiecie niż w mieście. Liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców jest porównywalna ze średnią w województwie. Do kluczowych branż[10] należą usługi biznesowe, budownictwo, tzw. sektor kreatywny, transport, logistyka i motoryzacja, branża zdrowotna i srebrnej gospodarki, turystyka i rekreacja oraz meblarstwo.

---

[5] Na podstawie R. Guzik, A. Kołoś (red.). *Relacje funkcjonalno-przestrzennymi pomiędzy ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem w województwie pomorskim*, Kraków 2015.

[6] Dane GUS wg stanu na koniec lipca 2016 r.

[7] Dane GUS wg stanu na koniec lipca 2016 r.

[8] Obejmuje miasto Słupsk oraz powiaty: słupski, lęborski i bytowski.

[9] Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON.

[10] Na podstawie liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

25. Podregion słupski nie wyróżnia się wysoką atrakcyjnością inwestycyjną[11]. Cechuje go niska atrakcyjność dla lokalizacji działalności przemysłowej i usługowej oraz przeciętna dla inwestycji w zakresie działalności zaawansowanej technologicznie.

26. Włodarze subregionu słupskiego od wielu lat prowadzą działania związane z przygotowaniem terenów pod inwestycje gospodarcze, aby zachęcić potencjalnych inwestorów. Dotychczas angażowane były środki na uzbrojenie terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w sąsiedztwie Bazy zarówno przez Samorząd Województwa Pomorskiego (SWP), gminę Słupsk, miasto Słupsk, Pomorską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. i pozostałe samorządy. Na skutek tych działań, zgodnych z lokalną polityką rozwoju gospodarczego oraz miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, obszary w sąsiedztwie Bazy to jedne z najbardziej atrakcyjnych terenów inwestycyjnych objęte Słupską Specjalną Strefą Ekonomiczną (SSSE).

27. SSSE obejmuje ok. 300 ha i jest ważnym czynnikiem rozwojowym dla subregionu słupskiego. Prowadzą tu swoją działalność firmy m.in. z branży motoryzacyjnej (np. NordGlass, Kapena, Scania Production Słupsk), metalowej, budowlanej, przetwórstwa drzewnego (np. Słupskie Fabryki Mebli, M&S Pomorska Fabryka Okien), przetwórstwa spożywczego (np. Morpol S.A.), przetwórstwa tworzyw sztucznych, usług transportowych i magazynowania. Funkcjonują tu firmy należące do czołówki pomorskich przedsiębiorstw: Gino Rossi, PTS Plast-Box, Epigon, Jantar – przy czym niektóre z nich to znaczący eksporterzy należący jednocześnie do firm ponoszących największe nakłady na nowe inwestycje.

28. W promieniu 4 km od Bazy znajduje się ok. 192 ha terenów inwestycyjnych SSSE, tj. Podstrefy: Redzikowo (63 ha), Wieszyno (83 ha), Słupsk-Westerplatte (38 ha), Płaszewko (8 ha) – tereny tworzące tzw. Park Przemysłowy Słupsk. Ograniczenia wynikające z budowy systemu obrony przeciwbalistycznej negatywnie wpłynęły na plany inwestorów dotyczące realizacji projektów kluczowych dla rozwoju subregionu słupskiego. Dlatego w chwili obecnej niezbędne jest podjęcie dodatkowych działań mających na celu rozwój SSSE. Ponadto należy rozważyć możliwość pozyskania nowych terenów inwestycyjnych np. poprzez odrolnienie części gruntów lub pozyskanie terenów należących do Skarbu Państwa.

    Poza tym rozwój gospodarczy i przemysłowy subregionu słupskiego powinien być ukierunkowany na zastosowanie nowych technologii. Aktualnie fundamentalne znaczenie w prowadzeniu tego typu działań ma Słupski Inkubator Technologiczny, w którym rozwijane są projekty związane z technologiami informatycznymi, energią odnawialną, robotyką i automatyką czy metalurgią i spawalnictwem oraz tworzywami sztucznymi.

29. Walory przyrodnicze i kulturowe obszaru stanowią silną podstawę dla rozwoju turystyki. Istnieje tu jedna z większych baz noclegowych w Polsce, którą cechuje silna sezonowość. Na terenie Słupska i powiatu skoncentrowanych jest 13%[12] miejsc noclegowych regionu. Szacuje się, że co roku subregion słupski odwiedza 410-470 tys. turystów[13], przy czym najsilniejszym ośrodkiem ruchu turystycznego jest Ustka, która generuje ok. 90% miejsc noclegowych i 70% turystów. Jednocześnie Słupsk, który ma dziesięciokrotnie mniejszą bazę noclegową niż Ustka, w 2014 r. gościł o prawie 40% turystów więcej niż dekadę wcześniej.

---

[11] Na podstawie raportu *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2015* Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową.

[12] Na podstawie danych GUS z VII 2015 roku.

[13] Szacunki własne na podstawie danych dotyczących liczby turystów z Instytutu Turystyki oraz danych GUS dotyczących liczby turystów, którym udzielono noclegów.

Infrastruktura i warunki życia

30. Pomimo prowadzonych inwestycji infrastrukturalnych, subregion słupski nadal cechuje się jedną z najniższych w kraju dostępnością transportową. Stanowi to najważniejszy czynnik, który wpływa na marginalizację gospodarczą tego obszaru i odpływ zasobów ludzkich. Spośród prowadzonych w ostatnich latach inwestycji szczególnie istotna była budowa obwodnicy Słupska w ciągu DK 6, która wyprowadziła ruch tranzytowy z miasta. Oddano też do użytku jeden z etapów ringu miejskiego w ciągu DK 21, który skomunikował drogi wylotowe w kierunku Ustki i Poznania. Problemem pozostaje wciąż zbyt długi czas dojazdu samochodem i koleją ze Słupska do Trójmiasta. Jednocześnie wiele dróg wymaga dalszej modernizacji – w szczególności drogi powiatowe łączące się z planowanymi węzłami drogi S6 oraz drogi dojazdowe do DK 21, fragmenty drogi krajowej mające istotny wpływ na poprawę dostępu do Portu w Ustce, a także linie kolejowe.

31. Istotnym elementem infrastruktury rozwoju gospodarczego subregionu słupskiego jest Port w Ustce. Pełni on funkcje w zakresie rybołówstwa, przeładunków, międzynarodowego ruchu pasażerskiego i turystyki morskiej, przemysłu stoczniowego oraz funkcję militarną. Są one jednak mocno ograniczone ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury. Potrzebne są inwestycje, które zapewnią sprawne funkcjonowanie Portu we wszystkich ww. obszarach. Do głównych barier rozwojowych Portu należy zaliczyć: zdewastowane falochrony i nabrzeża, niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę techniczną nabrzeży w stosunku do liczby przyjmowanych jednostek pływających, niedostateczną liczbę miejsc cumowniczych dla jednostek rybackich zarejestrowanych w Porcie, brak obrotnicy o odpowiednich parametrach, brak miejsc cumowniczych oraz infrastruktury socjalno-bytowej dla małych jednostek pływających, brak nabrzeży przeładunkowych umożliwiających zwiększenie efektywności morskiego transportu towarowego, brak infrastruktury portowej zapewniającej bezpieczne schronienie dla jednostek pływających oraz będących w stanie awarii, istniejącą lokalizację nabrzeża wojskowego ograniczaną przez ruch jednostek wojskowych, utrudniającą wykorzystanie Portu na potrzeby obronności kraju oraz powodującą konflikt z innymi funkcjami portu morskiego.

32. Subregion słupski posiada korzystne warunki dla rozwoju energetyki odnawialnej. W powiecie znajduje się 61 turbin wiatrowych (spośród 322 w regionie). W Słupskim Inkubatorze Technologicznym działa Pracownia Odnawialnych Źródeł Energii z największą dachową elektrownią fotowoltaiczną na Pomorzu i kompletem różnorodnych gruntowych mikro-instalacji fotowoltaicznych oraz turbiną wiatrową o łącznej mocy ok. 220 kW. Z uwagi na ww. uwarunkowania lokalne samorządy postulują powołanie Instytutu Zielonej Energii – tj. instytucji badawczo-rozwojowej zajmującej się rozwojem i wdrażaniem nowoczesnych technologii energetycznych ze szczególnym uwzględnieniem efektywności energetycznej i energetyki obywatelskiej (prosumenckiej i grup obywateli) opartej o OZE.

33. Subregion słupski nie wyróżnia się na tle regionu w zakresie dostępu mieszkańców do komunalnych usług sieciowych[14], jednak odsetek korzystających z sieci gazowej w powiecie słupskim jest wyraźnie niższy niż w województwie.

[14] Do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

34. Usługi medyczne w głównej mierze świadczy Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku, który obsługuje ok. 400 tys. mieszkańców subregionu słupskiego i ościennych powiatów. Pod względem dostępu do kadry medycznej obszar wypada zdecydowanie lepiej niż całe województwo pomorskie. Wskaźniki zachorowalności na choroby nowotworowe plasują region w krajowej czołówce. Niezbędne są działania podnoszące jakość i skuteczność usług medycznych w zakresie diagnostyki i leczenia chorób onkologicznych.

III. ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI

35. Budowa systemu obrony przeciwbalistycznej w Redzikowie będzie miała swoje odzwierciedlenie w rozwoju społeczno-ekonomicznym subregionu słupskiego, generując zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki.

36. Pozytywne efekty budowy systemu mogą być związane przede wszystkim z uruchomieniem i funkcjonowaniem Bazy, co powinno stymulować lokalną przedsiębiorczość. Do czynników generujących korzyści należą m.in. wydatki personelu Bazy, wydatki związane z funkcjonowaniem Bazy (np. usługi serwisowe), nowe miejsca pracy (np. związane z obsługą serwisową na terenie Bazy). Przybliżona wielkość potencjalnych korzyści wynikających z budowy tarczy kształtuje się na poziomie blisko 863 mln zł[15].

37. Negatywne skutki budowy systemu wiążą się przede wszystkim z brakiem możliwości wykorzystania głównego terenu (miejsca Bazy) pod cele inwestycyjne, ograniczonymi możliwościami rozwoju terenów inwestycyjnych w zasięgu oddziaływania Bazy oraz rezygnacją inwestorów z dotychczas planowanych projektów inwestycyjnych.

38. W rachunkach uwzględniono utratę nakładów inwestycyjnych, utratę podatku od nieruchomości i utracone wpływy z podatku PIT. Ponadto dla zapewnienia rzetelności przedstawionych informacji, osobno zostały przeprowadzone obliczenia dla obszaru w promieniu 4 i 35 km od Bazy. Prezentowane koszty obejmują okres od 2016 r. do 2042 r.[16]

Brak możliwości wykorzystania terenu Bazy pod cele inwestycyjne i lotnisko cywilne

Gmina Słupsk w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego[17] obszaru lotniska w Redzikowie zakładała możliwość przekształcenia tego obszaru w tereny inwestycyjne. Podpisanie umowy pomiędzy stroną polską a amerykańską w sierpniu 2008 r. przekreśliło, a co najmniej zawiesiło na długi okres czasu, realizację tych planów. Szacuje się, iż wielkość utraconych korzyści wynikająca z utraty przeznaczenia pod inwestycje 500 ha gruntu do końca 2042 r. wyniesie ponad 2 mld zł.

[15] Raport Agencji Rozwoju Pomorza S.A.
[16] Budowa tarczy będzie trwała 2 lata, a jej funkcjonowanie przewidziano na 25 lat.
[17] Przyjęty w dniu 28 września 2007 r. uchwałą Rady Gminy nr X/80/2007.

Ograniczony rozwój terenów inwestycyjnych w promieniu 4 km od Bazy

Powierzchnia terenów inwestycyjnych SSSE zlokalizowana w pierwszym promieniu bezpośredniego oddziaływania Bazy obejmuje 192 ha. Część z tych terenów została już wcześniej dokapitalizowana i zmodernizowana pod względem infrastrukturalnym. Szacuje się, że z uwagi na wprowadzone ograniczenia oraz procedurę uzgadniania projektu inwestycyjnego ze stroną amerykańską, generującą dodatkowe ryzyko i opóźnienia czasowe, nawet 50% projektów może nie zostać zrealizowanych w promieniu 4 km od Bazy. Do 2042 r. wielkość kosztów i utraconych korzyści z tytułu niezrealizowanych projektów inwestycyjnych na tym obszarze może wynieść blisko 410 mln zł, przy czym analiza obejmuje wyłącznie obszary SSSE i nie uwzględnia mniejszych terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w promieniu 4 km.

Ograniczony rozwój terenów inwestycyjnych w promieniu 35 km od Bazy

W promieniu 35 km od Bazy zlokalizowanych jest 242 ha terenów inwestycyjnych, których atrakcyjność zmaleje wskutek wprowadzenia ograniczeń w realizacji inwestycji oraz wydłużenia okresu uzyskiwania obowiązkowych pozwoleń. Szacunki utraconych korzyści przy ostrożnym założeniu braku realizacji tylko 10% projektów w związku z funkcjonowaniem Bazy stanowią blisko 105 mln zł.

Rezygnacja inwestorów z obecnie planowanych projektów inwestycyjnych

Wg stanu na dzień 31 marca 2016 r. w SSSE realizowanych było 11 projektów kluczowych dla rozwoju społeczno-ekonomicznego subregionu słupskiego, a w trakcie pozyskania inwestycji były 4 projekty. Z dużym prawdopodobieństwem projekty te nie zostaną zrealizowane, a powodem zniechęcenia inwestorów są, oprócz ograniczeń w realizacji inwestycji, również obawy inwestorów o przyszłe bezpieczeństwo militarne regionu. Koszty i utracone korzyści związane z utratą tych inwestycji kształtują się na poziomie ponad 34 mln zł[18].

Łączna szacunkowa wielkość kosztów i utraconych korzyści związana z funkcjonowaniem Bazy w subregionie słupskim to kwota 2, 68 mln zł.

Tabela 1. Koszty i utracone korzyści w okresie 2016-2042

Wyszczególnienie	Koszty i utracone korzyści w okresie 2016-2042 (zł)			
	Utrata nakładów inwestycyjnych	Utrata podatku od nieruchomości	Utracone wpływy z PIT	Razem
Brak możliwości wykorzystania głównego terenu (miejsca Bazy)	1 932 000 000	155 677 778	48 109 014	**2 135 786 792**
Ograniczony rozwój terenów inwestycyjnych w promieniu 4 km od Bazy	370 509 686	29 855 137	9226 116	**409 590 939**
Ograniczony rozwój terenów inwestycyjnych w promieniu 35 km od Bazy	94 759 113	7 635 553	2 359 611	**104 754 277**
Rezygnacja inwestorów z już zaplanowanych projektów	24 690 000	6 849 822	2 753 316	**34 293 138**
Łącznie	**2 421 958 799**	**200 018 290**	**62 448 057**	**2 684 425 146**

Źródło: Raport ARP

[18] Uwzględniono wartości podane przez inwestora za pośrednictwem PARR (w tym nakłady inwestycyjne i nowe miejsca pracy).

Również z uwagi na fakt, że w dniu 16 lipca 2016 r. weszła w życie Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2016 poz. 961), która wprowadziła regulacje dotyczące minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od zabudowy mieszkaniowej, w końcowych szacunkach utraconych korzyści pominięto kwestię ograniczonego (z uwagi na lokalizację Bazy) rozwoju elektrowni wiatrowych. Wstępnie, w oparciu o uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, utracone korzyści wynikające z ograniczonego rozwoju elektrowni wiatrowych szacowano na blisko 157 mln zł.

Podsumowując, bilans kosztów (utracone korzyści) i spodziewanych korzyści wynikających z budowy systemu jest wyraźnie ujemny i zamyka się kwotą ponad 1,8 mld zł.

IV. PROPOZYCJA DZIAŁAŃ PO STRONIE ADMINISTRACJI CENTRALNEJ

39. Subregion słupski jest jednym z kluczowych obszarów polityki rozwoju prowadzonej przez SWP. W okresie 2007-2013, jak i w latach 2014-2020 do subregionu tego skierowano znaczący strumień środków rozwojowych, w tym pochodzących z budżetu UE i z budżetu województwa. Główne kierunki wsparcia z poziomu regionu dotyczą: dostępności transportowej, systemu zdrowia, rozwoju gospodarczego, turystyki, kultury, infrastruktury energetycznej, ochrony środowiska, a także edukacji, szkolnictwa wyższego oraz aktywizacji zawodowej. Podmioty z subregionu słupskiego mogą liczyć na istotne środki rozwojowe zarówno w ramach Kontraktu Terytorialnego, jak i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020 (Zintegrowane Porozumienie Terytorialne dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupska oraz przedsięwzięcia strategiczne koordynowane przez SWP).

40. Działania prowadzone na poziomie SWP nie będą jednak w stanie wyrównać kosztów i korzyści utraconych przez subregion w wyniku budowy Bazy obrony przeciwrakietowej w Redzikowie.

41. Z przeprowadzonych analiz wynika, że budowa Bazy w Redzikowie spowoduje liczne ograniczenia aktywności mieszkańców, turystów i przedsiębiorstw działających na tym obszarze. W efekcie, do 2042 r., czyli w okresie obowiązywania umowy pomiędzy Rządem Polski a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki, subregion słupski utraci częściowo możliwości rozwoju.

42. Uwzględniając ww. okoliczności, a także wyzwania stojące przed tym obszarem (pkt II), pojawia się konieczność uruchomienia kompleksowych działań ukierunkowanych na ograniczenie negatywnych skutków funkcjonowania Bazy i stymulowanie rozwoju tej części województwa. Działania te powinny przybrać postać strategicznego programu rządowego, a ich zakres (w podziale na obszary tematyczne) przedstawiono poniżej.

I. Dostępność transportowa

1) Modernizacja linii kolejowych nr: 202 na odcinku Gdynia-Słupsk (dwa tory na całej długości) i nr 405 na odcinku Szczecinek-Słupsk-Ustka (kompleksowa modernizacja) wraz z przebudową (modernizacją) obiektów dworcowych w Słupsku i Ustce.
2) Przebudowa portu morskiego w Ustce w celu poprawy zdolności przeładunkowych i warunków bezpieczeństwa żeglugi (minimalna głębokość 7 m, minimalna średnica obrotnicy 200 m) wraz z poprawą dostępności drogowo-kolejowej od strony lądu.
3) Przebudowa DK 21 na odcinku Słupsk-Ustka m.in. z uwzględnieniem obejść miejscowości: Kobylnica, Bydlino, Ustka.
4) Kontynuacja budowy ringu miejskiego - realizacja północnego i wschodniego obejścia drogowego miasta Słupska, w tym przekazanie gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa pod budowę tej drogi.
5) Budowa drogi ekspresowej S11 z realizacją węzła „Biały Bór".
6) Przebudowa sieci dróg powiatowych i gminnych dzięki dedykowanemu wsparciu finansowemu subregionu słupskiego w ramach Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej. Wsparcie to powinno być ukierunkowane na projekty zapewniające:
   a) poprawę dostępności ważniejszych miejscowości gminnych (np. Potęgowo, Główczyce, Damnica, Smołdzino) do drogi S6,
   b) powiązanie węzłów drogi S6 z obecną droga krajową nr 6 oraz drogami wojewódzkimi 203 i 213 (m.in. drogi powiatowe: 1130G, 1135G, 1139G, 1140G, 1179G, 1187G, 1105G, 1015G).

II. Rozwój gospodarczy

1) Wzmocnienie aktywności gospodarczej w subregionie słupskim, w tym:
   a) wsparcie w przyciągnięciu inwestorów zewnętrznych o znaczeniu strategicznym,
   b) wsparcie w zakresie uzbrojenia terenów inwestycyjnych w SSSE,
   c) przebudowa ul. Przemysłowej na terenie SSSE w Redzikowie,
   d) zniesienie opłaty z tytułu odrolnienia gruntów dla inwestujących w SSSE,
   e) nieodpłatne przekazanie pod inwestycje gruntów znajdujących się w zasobie Agencja Nieruchomości Rolnych i Agencja Mienia Wojskowego, głównie tych położonych wzdłuż DK6 / S6 (Redzikowo, Wieszyno, Słupsk).
2) Wsparcie Akademii Pomorskiej w Słupsku w zakresie:
   a) uruchomienia kierunków o profilu praktycznym (w tym m.in.: logistyka, inżynieria bezpieczeństwa, inżynieria środowiska, robotyka, inżynieria transportu i budowy dróg),
   b) utworzenia Instytutu Zielonej Energii – jednostki bazującej na wysokim potencjale subregionu w zakresie OZE.
3) Poprawa jakości i zakresu usług Słupskiego Inkubatora Technologicznego.
4) Rozwój oferty turystycznej, w tym budowa Centrum Żeglarstwa w Ustce.

III. Warunki życia i atrakcyjność osiedleńcza

1) Wzmacnianie funkcji miastotwórczych Słupska i Ustki, w tym:
   a) modernizacja Słupskiej Filharmonii Sinfonia oraz budynku Nowego Teatru im. Witkacego,
   b) adaptacja spichlerzy w Słupsku na potrzeby Muzeum Pomorza Środkowego,
   c) budowa Centrum Nadmorskiej Kultury Regionalnej w Ustce.
2) Rozwój dziedzictwa kulturowego subregionu słupskiego, w tym:
   a) zagospodarowanie zespołów pałacowo-parkowych wpisanych do rejestru zabytków na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupska,
   b) wzmocnienie potencjału pomorskiej Krainy w Kratę poprzez rewitalizację zabytkowych budynków szkieletowych wraz z restauracją organów kościelnych we wsi Swołowo na potrzeby mieszkańców Pomorza i innych regionów Polski.
3) Rozwój systemu odprowadzania wód opadowych w zlewni rzeki Słupi.
4) Uruchomienie programu wsparcia lokalnych organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywności zawodowej i społecznej, w tym wsparcie działań integracyjnych mających na celu promowanie otwartości kulturowej mieszkańców i osób stacjonujących w Bazie.

